РІШЕННЯ
разової спеціалізованої вченої ради
про присудження ступеня доктора філософії

від «10» вересня 2025 року

Здобувач ступеня доктора філософії Богдан НОСА, 1995 року народження, громадянин України, освіта вища: закінчив у 2019 році ДВНЗ «Ужгородський національний університет», факультет міжнародних економічних відносин за спеціальністю «Міжнародні економічні відносини» та отримав кваліфікацію «Міжнародник-економіст, перекладач», працює старшим державним інспектором з відділу обліку платників та об'єктів оподаткування Ужгородської ДПІ ГУ ДПС у Закарпатській області, виконав акредитовану освітньо-наукову програму – 035 Філологія.

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 61.051.198 (ID 10412), утворена наказом ректора Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет», МОН України, м. Ужгород з метою присудження ступеня доктора філософії № 396/01-04 від 04 липня 2025, у складі:

Голови разової спеціалізованої вченої ради –	Оксана ТИХОВСЬКА, доктор філологічних наук, професор, професорка кафедри української літератури філологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Рецензента –	Тетяна ЛЯХ, кандидат філологічних наук, доцент, доцентка кафедри міжнародних комунікацій факультету туризму та міжнародних комунікацій ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
Офіційних опонентів –	Оксана БАБЕЛЮК, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов та перекладознавства факультету психології і соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності
	Денис ЧИК, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов і методик їх навчання гуманітарно-технологічного факультету Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної

академії імені Тараса Шевченка Департаменту освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації

Світлана ГОНСАЛЄС-МУНІС, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології Дніпровського національного університету Олеся Гончара

На засіданні «10» вересня 2025 року прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» Богдану НОСІ на підставі публічного захисту дисертації «Жанрово-стильова своєрідність прози Філіппа Майєра» за спеціальністю 035 «Філологія».

Дисертацію виконано у Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет», МОН України, м. Ужгород.

Науковий керівник – Іван ЗИМОМРЯ, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики перекладу факультету міжнародних економічних відносин ДВНЗ «Ужгородський національний університет».

Дисертацію подано у вигляді спеціально підготовленого рукопису з дотриманням чинних вимог згідно пункту 6 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44 (зі змінами).

Дисертація містить нові науково обґрунтовані результати проведеного Богданом НОСОЮ дослідження, метою якого був комплексний аналіз жанрово-стильових особливостей прози Філіппа Майєра з урахуванням історичних і соціальних трансформацій, відображених у романах «Американська іржа» та «Син». Здобувач має 7 одноосібних наукових публікацій за темою дисертації, із них: 4 – у фахових виданнях України, 3 – у збірниках матеріалів міжнародних наукових конференцій, що повністю відповідає вимогам пунктів 8, 9 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44 (зі змінами):

Наукові праці, в яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Носа Б. Особливості мистецької стратегії Філіппа Майєра. *Закарпатські філологічні студії.* 2023. Вип. 29. Том 2. С. 290–295.

2. Носа Б. Деконструкція американських міфів: жанрово-стильові пошуки Філіппа Майєра. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2024. Вип. 79. Том 1. С. 260–265.

3. Носа Б. Філіпп Майєр у контексті сучасного літературознавства: аналіз рецепційних підходів. *Закарпатські філологічні студії.* 2024. Вип. 36. С. 323–328.

4. Носа Б. Від реалізму до міфологізації: жанрові зрушення в романах Філіппа Майєра. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2024. Вип. 80. Т. 2. С. 175–180.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. Носа Б. Координати художнього стилю Філіппа Майєра. *Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, problemy, perspektywy. Tom XIII: Utylitarne wartości badań naukowych* / [Red.: J. Grzesiak, I. Zymomrya, W. Ilnytskyj]. Konin – Użhorod – Przemyśl – Chersoń: Poswit, 2022. S. 196–198.

2. Nosa B. Reimagining American Literary Traditions: Philipp Meyer's Innovative Approach. *Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, poblemy, perspektywy. Tom XV: Badania naukowe w kontekście wyzwań i konfliktów* / [Red.: J. Grzesiak, I. Zymomrya, W. Ilnytskyj]. Konin – Użhorod – Przemyśl – Chersoń: Poswit, 2023. P. 164–167.

3. Носа Б. Між історією та сучасністю: романний світ Філіппа Майєра. *Rozwój nowoczesnej edukacji i nauki – stan, problemy, perspektywy. Tom XVII: Przezwyciężanie sytuacji kryzysowych w nauce i w edukacji* / [Red.: J. Grzesiak, I. Zymomrya, W. Ilnytskyj]. Konin – Użhorod – Przemyśl – Mikołajów: Poswit, 2024. S. 45–47.

У дискусії взяли участь голова, рецензент, офіційні опоненти, які висловили зауваження:

Оксана ТИХОВСЬКА, доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури філологічного факультету ДВНЗ «Ужгородський національний університет», позитивно оцінила дисертацію, зауваживши її новизну та відповідність сучасним науковим вимогам. Підкреслила, що дослідник послідовно проаналізував тему національної ідентичності у прозі Ф. Майєра, простеживши, як у романах «Син» та «Американська іржа» осмислено питання історичної пам'яті, занепаду «американської мрії» та трансформації культурних цінностей, що резонують із сучасними цивілізаційними викликами. Окремо зауважила на специфіці художньої поетики Ф. Майєра: на відміну від класичної наукової фантастики, його фантастичні елементи мають допоміжний характер, розширюють реалістичний вимір наративу й проявляються у візіях історичного майбутнього та символічних образах. Увиразнила ґрунтовність аналізу та вміння інтерпретувати тексти у широкому культурному контексті. Суттєві зауваження відсутні.

Тетяна ЛЯХ, кандидат філологічних наук, доцент, доцентка кафедри прикладної лінгвістики ДВНЗ «Ужгородський національний університет», також позитивно оцінила презентовану дисертаційну роботу. Наголосила на ґрунтовності

аналізу романів Ф. Майєра та актуальності обраної проблематики. Зауважила, що дисертант слушно розглянула категорію фронтиру, проте потребує уточнення, яким чином у творах Ф. Майєра проявляється маргінальність персонажів і як вона співвідноситься з американським фронтиром у ширшому соціально-філософському значенні. Окремо підкреслила значення ґендерної проблематики в романі «Син». Ацкентувала, що образ Джинні Мак-Каллоу варто розглядати не лише як «хранительку родинної традиції», а й як втілення нової ролі жінки в американському суспільстві – владної, здатної до самореалізації та впливу. Вважає, що заслуговують на більш широке висвітлення у творчості Ф. Майєра міфологічних сценаріїв «Знову і знову», «Ніколи» чи «Після», що впливають на осмислення взаємин особистості й суспільства. Звернула увагу на важливість проблеми історичної правди у романі «Син» та її реалізації у романах Ф. Майєра. Зауваження носять рекомендаційний характер та не знижують наукової і практичної цінності представленого дослідження.

Оксана БАБЕЛЮК, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов та перекладознавства факультету психології і соціального захисту Львівського державного університету безпеки життєдіяльності, надала позитивну оцінку роботі та висловила окремі зауваження. Підкреслила, що у другому розділі здобувач визначає мистецьку стратегію Ф. Майєра як постмодерністську, проте варто конкретизувати, які саме з перелічених прийомів – іронія, пародія, колажність, інтертекстуальність чи алюзивність – є провідними у його прозі. Зазначила, що попри докладний опис методів, у роботі помітна певна методологічна невизначеність. Зокрема, потребує пояснення використання рецептивної естетики та уточнення, чому не було окремо виокремлено метод наративного аналізу, який фактично застосовувався. Наголосила, що під час аналізу роману «Син» варто чіткіше показати, на які праці у сфері постколоніальної критики спирався дослідник. Відзначила, що твердження про смислові, змістові та структурні елементи жанрово-стильової світомоделі Ф. Майєра потребує конкретизації: які саме належать до смислових, а які – до змістових. Звернула увагу, що параграф 1.1 видається надмірно об'ємним, і запропонувала виокремити окремий підрозділ про ключові ознаки сучасного роману «нового реалізму» з проекцією на прозу Ф. Майєра. Виокремила важливість питання про співвіднесення жанрово-стильових пошуків письменника з європейською традицією та можливість діалогу культур у його творчості. Акцентувала, що психологізм у прозі Ф. Майєра слід розглядати не лише як характерологічний прийом, а й як спосіб інтерпретації колективної історичної пам'яті, що істотно формує його авторську манеру. Висловлені зауваження та побажання до роботи мають рекомендаційний характер і не знижують її значущості в контексті сучасних філологічних досліджень.

Денис ЧИК, доктор філологічних наук, професор, професор кафедри іноземних мов і методик їх навчання гуманітарно-технологічного факультету Кременецької обласної гуманітарно-педагогічної академії імені Тараса Шевченка Департаменту освіти і науки Тернопільської обласної державної адміністрації, позитивно оцінив дисертаційну роботу, висловив низку важливих уточнень і запитань. Наголосив, що в дослідженні простежується термінологічна неоднорідність щодо жанрової природи роману «Син»: поняття «епопея», «сага», «історичний роман», «родинна сага» використовуються як синоніми, хоча в літературознавстві вони мають різні структурно-поетикальні характеристики. Потрібне чітке розмежування цих класифікацій. Зауважив, що недостатньо уваги приділено мовно-стилістичному рівню творів: не проаналізовано діалектне мовлення, варіативність стилів у різних наративних лініях, мовну маркованість соціальних і психологічних відмінностей між персонажами. Підкреслив, що аналіз простору в романах Ф. Майєра є вдалим, однак продуктивним було б залучення методу психогеографії. Цей підхід допоміг би глибше осмислити символіку простору в «Американській іржі» та «Сині», показати його як текст пам'яті, що передає культурну травму. Звернув увагу, що аналіз індустріального краєвиду Пенсильванії можна було б підсилити візуальними матеріалами – мапами, схемами, ілюстраціями, які надали б міждисциплінарної глибини. Акцентував, що у роботі правильно визначено спадкоємність Ф. Майєра щодо американської традиції (Фолкнер, Маккарті, Стейнбек), проте постає питання про місце його романів у глобальному контексті – зокрема, у порівнянні з європейською та латиноамериканською літературою. Окремо підкреслив, що теза про «неоепічний» характер прози Майєра потребує уточнення. Відзначив, що дисертаційна робота Б. Носи є концептуальним цілісним науковим дослідженням, а висловлені зауваження та побажання не зменшують її теоретичного значення та науково-практичної цінності.

Світлана ГОНСАЛЄС-МУНІС, кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології Дніпровського національного університету Олеся Гончара, позитивно оцінила роботу Б.Носи, висловила окремі зауваження. Наголосила, що заявлене питання інтертекстуальності та діалогу Ф. Майєра з попередниками потребує уточнення. Взаємодію з прозою В. Фолкнера, Дж. Стейнбека та К. Маккарті показано переважно на тематичному рівні, тоді як доречним було б вивести аналіз на рівень архітекстуальних моделей, зокрема у порівнянні роману «Син» з «Авессалом, Авессалом!» В. Фолкнера. Зауважила, що лінгвостилістичний аспект дослідження представлений вузько. Варто було б докладніше показати, якими саме лексичними, стилістичними й синтаксичними засобами реалізуються ключові теми – соціальної кризи, морального вибору, колоніальних наративів. Це особливо важливо у контексті роману «Американська іржа», де згадуються

«індустріальна метафорика» та «образи руїни». Увиразнила значущість перекладацького аспекту рецепції творів Ф. Майєра. Було б доречно розширити цей блок через аналіз перекладацьких викликів і труднощів у передачі жанрово-стильових особливостей письменника. Звернула увагу на дискусійне питання: чи жанрово-стильовий синтез у прозі Ф. Майєра утворює нову автономну парадигму – наприклад, «історичну епопею нового типу», чи йдеться лише про комбінаторність відомих форм. Окремо відзначила, що перекладацькі труднощі й можливі стратегії їх подолання заслуговують на спеціальний розгляд, оскільки це відкриває прикладний і гуманітарно-культурний потенціал для українського контексту. Наголосила, що викладені зауваження мають дискусійний та рекомендаційний характер і жодним чином не впливають на наукову цінність представленого дослідження.

Результати відкритого голосування:

«За»: 5 членів ради

«Проти»: 0 членів ради

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Богдану НОСІ ступінь доктора філософії з галузі знань 03 «Гуманітарні науки» за спеціальністю 035 «Філологія».

Відеозапис трансляції захисту дисертації додається.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 61.051.198 Оксана ТИХОВСЬКА